

Nova obzorja (2) – »Jezus je moj zaupen prijatelj«

Sv. Jožefmarija je vedel, da ga vedno spremlja Jezus, véliki Prijatelj, ki razume naše skrbi in bojazni, kajti On »je tudi človek«.

15. Jun. 2022

Evangeliji nam kažejo Jezusa, ki je nenehno v stiku z najrazličnejšimi ljudmi: z bolniki, ki si želijo zdravja, z grešniki, ki hrepenijo po odpuščanju, z radovedneži in celo z

vohuni ... V Učiteljevi bližini pa so na prvem mestu njegovi prijatelji. Tako Jezus imenuje svoje učence: »moji prijatelji« (prim. Lk 12,4). Ganljivo je zreti Gospoda ob Lazarjevem grobu; ob njegovem presunljivem joku Judje rečejo: »Glejte, kako ga je imel rad« (Jn 15,13). Pozneje, pri zadnji večerji, bo apostolom razložil pomen svoje smrti na križu: »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje« (Jn 15,13). In najbrž so bili presenečeni, ko je znova poudaril: »Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta« (Jn 15,15).

Zaradi Jezusove ljubezni do nas postanemo njegovi prijatelji. Dar Svetega Duha nas postavi v novo razmerje z Bogom. Ko prejmemo

ravno Kristusovega Duha, nas ta napravi za sinove in hčere Očeta ter nas uvede tudi v posebno zaupnost z Jezusom: v resnici nas z Njim poistoveti. Vendar pa pri tem ne razpusti naše individualnosti in ne odpravi naše osebnosti. Zato poistovetenje s Kristusom doživljamo v tesni povezavi s prijateljstvom do Njega. Življenje milosti ustvari neki odnos iz obličja v Obličje z Bogom: spoznavamo ga v njegovi skrivnosti in lahko ravnamo kakor On. Ta globoka enotnost spoznanja in namenov omogoča, da čeprav smo le uboga ustvarjena bitja, zaznavamo Boga, kakor je dejal sv. Avguštin, v najgloblji notranjosti samega sebe ter da lahko hočemo in si prizadevamo za isto kot On. Ravno v tem – *idem velle, idem nolle*, ljubiti in zavračati iste stvari – je namreč bistvo prijateljstva.

»Še eno odkritje«

Že zelo zgodaj je sv. Jožefmarija spoznal, da je Jezus prijatelj, prav poseben prijatelj. To svojo mladostno izkušnjo je prelil v neko točko knjige *Pot*: »Iščeš družbo prijateljev in v pogovoru z njimi je zaradi njihove ljubeznivosti in prijaznosti pregnanstvo tega sveta lažje, ... čeprav nas prijatelji včasih izdajo. – To se mi ne zdi slabo. Toda ... zakaj vsak dan z večjo gorečnostjo ne iščeš družbe, pogovora z velikim Prijateljem, ki nikoli nikogar ne izda?«^[1]

To je bilo nekaj, kar je doumel že pred časom in kar njegovi življenjepisci povezujejo z nekim nasvetom, ki ga je prejel pri duhovnem vodstvu v semenišču.^[2] Z leti bo to odkritje Kristusovega prijateljstva postajalo globlje. Pomemben mejnik v tem razvoju bo morda obdobje, ko se je pred njegovimi očmi odprlo neizmerno obzorje njegovega božjega otroštva.

Ko je bil v Segovii na duhovnih vajah, je zapisal: »Prvi dan. Bog je moj Oče. – In ne morem izstopiti iz te misli. – Jezus je moj zaupen Prijatelj (še eno odkritje), ki me ljubi z vso božansko norostjo svojega Srca. Jezus ... moj Bog ..., ki je tudi človek.«^[3]

To opiše kot »še eno odkritje« stare resnice [*otro mediterráneo*] (prvo je bilo božje očetovstvo), se pravi kot nekaj, kar je že poznal in kar se je kljub temu odprlo na nov način pred njegovimi očmi. To odkritje je bilo za svetega Jožefmarija na prvem mestu vir tolažbe. Takrat, v tridesetih letih, je imel pred seboj ogromno nalogo, da uresniči božjo voljo, ki mu je bila razodeta 2. oktobra 1928. Imel je sporočilo, ki naj bi ga oznanil vsem ljudem in uresničil v Cerkvi. Toda to naj bi storil »v popolnem pomanjkanju gmotnih sredstev: šestindvajset let, božja milost in dobra volja. Pa konec«.^[4] Pogled na to novo obzorje, ki se je odprlo pred

njim, ga je utrdil v prepričanju, da pri tem poslanstvu ni bil sam.

Spremljal ga je Jezus, njegov Prijatelj, ki je popolnoma razumel vse njegove skrbi in bojazni, kajti On »je tudi človek«.

Jezusovo Srce je bilo za svetega Jožefmarija dvojno razodetje: o »Gospodovi neizmerni ljubezni« po eni strani, kajti »Jezusovo Srce je Srce utelešenega Boga«;^[5] po drugi strani pa razodetje o Jezusovi nežnosti in razumevanju do človekove omejenosti, težav in padcev. Pri svoji molitvi je morda izkusil, kar je izlil v neko točko *Poti*: »Jezus je tvoj prijatelj. – Prijatelj. – S srcem iz mesa, kot je tvoje. – Z očmi, katerih pogled je sama ljubeznivost, ki so se razjokale nad Lazarjem ... – In tebe ljubi ravno tako kot Lazarja.«^[6] Ta ljubezen, božanska in človeška obenem, neskončna in bližnja, je bila trdna opora, s pomočjo katere je mogel iti naprej v kakršnihkoli

okoliščinah. Poleg tega pa je v njegovo celotno notranje življenje prinesla nov čut za stvarnost in nujnost.^[7]

Vsakomur odprta pot

Sv. Jožefmarija je ljudi, ki so prihajali k njemu, spodbujal, naj se odpravijo na pot prijateljstva s Kristusom. Pojasnil jim je, da za stik z Učiteljem niso potrebne pretirane formalnosti niti zapletene metode. Dovolj je, da se mu približamo v preprostosti, tako kot bi se približali kateremukoli drugemu prijatelju. Navsezadnje so se tisti, ki so ga imeli najbolj radi, k njemu obračali ravno na ta način: »Si videl, s kakšno ljubeznijo, s kakšnim zaupanjem so se Jezusovi prijatelji obračali k njemu? Povsem naravno mu Lazarjevi sestri v obraz zabrusita njegovo odsotnost: Obvestili smo te! Če bi bil Ti tukaj! ... – Počasi mu zaupaj: Nauči me s teboj govoriti s tisto prijateljsko ljubeznijo, ki so jo

imeli Marta, Marija in Lazar; tako kot so se k tebi obračali dvanajsteri, čeprav so morda na začetku hodili za teboj zaradi ne najbolj nadnaravnih nagibov.«^[8]

Mladi, ki so se zbirali ob svetem Jožefmariju, so presenečeni opazovali, kako naravno se je obračal h Gospodu in tudi druge spodbujal k temu. Vse svoje življenje je brez prestanka ljudem priporočal to pot. Eden izmed prvih, ki je pisal o njegovem nauku, je to izrazil takole: »Da bi dosegla to prijateljstvo, je potrebno, da se ti in jaz približava Njemu, ga spoznava in ljubiva.«^[9]

Prijateljstvo zahteva odnos in to je prvo, k čemur nas vabi odkritje Jezusa kot prijatelja. »Pisal si mi: 'Moliti pomeni govoriti z Bogom. Ampak, o čem?' – O čem? O Njem, o tebi: veselje, žalost, uspehi, porazi, plemenita hrepenenja, vsakodnevne skrbi ... slabosti! Zahvale in prošnje, ljubezen in zadoščevanje. Z dvema

besedama: spoznavati Njega in sebe.
Biti z Njim!«^[10]

V teh besedah odzvanja tisti *noverim Te, noverim me*, o katerem je govoril sv. Avguštín: Gospod, da bi te spoznal in da bi se spoznal;^[11] odmeva pa tudi misel sv. Terezije: »prijateljsko pomenkovanje, ko se pogosto od srca do srca pogovarjamo s tistim Bogom, za katerega vemo, da nas ljubi«.^[12]
Skratka, osebni odnos z Jezusom Kristusom je jedro notranjega življenja. In za nekoga, ki išče svetost sredi sveta, to pomeni, da se nauči najti Gospoda v vseh okoliščinah svojega vsakdana, da bi z Njim vzpostavil neprekinjen dialog.

Ne gre za neuresničljiv ideal, marveč za nekaj, kar so mnogi ljudje znali prenesti v prakso v svojem lastnem življenju. Pri vsakdanjem delu, v družinskem življenju, na mestnih ulicah in poljih, na gorskih stezah in na morju ... vsepovsod lahko

prepoznamo Kristusa, ki nas čaka in nas spremlja kot prijatelj.

Neštetokrat je sv. Jožefmarija poudaril, da »božji otroci moramo biti kontemplativni: ljudje, ki sredi trušča množice znamo najti tišino duše v nenehnem pogovoru z Gospodom in ga gledati, kakor človek gleda Očeta, kot gleda Prijatelja, katerega noro ljubi«. ^[13] V naši molitvi je prostor za naše celotno življenje, enako kot pri pogovorih med prijatelji, kjer človek lahko spregovori čisto o vsem. »Apostolska dela nam poročajo, da je po vstajenju Gospod zbiral okrog sebe svoje učence in so kramljali *in multis argumentis*. Govorili so o marsičem, o vsem, kar so ga spraševali: imeli so klepet.« ^[14]

Poleg tega nenehnega stika, ki naše življenje spreminja v temo pogovora z Bogom, se lahko tudi potrudimo, da bi ga vedno boljše *spoznavali* in ga iskali na nekaterih *krajih*, kjer je

želel ostati navzoč na bolj izrecen način. Oglejmo si tri izmed njih.

Poročila Gospodovih prijateljev

Evangelisti so po navdihu Svetega Duha zapisali ključne spomine na Učitelja. Sv. Jožefmarija je bil v Jezusa zaljubljen človek in zato »Biblija, zlasti Evangeliji, v njegovih rokah ni bila zgolj dobra knjiga, v kateri je mogoče najti obilo koristnih naukov, temveč je bila kraj srečevanja s Kristusom«. ^[15]

Od vsega začetka je bilo v vzdušju, ki je vladalo v dejavnostih Dela, čutiti, da je tisti mladi duhovnik živel v globoki edinosti z Bogom. Ta globina se je odražala v njegovi drži, kadar je vodil meditacije: »'Obračal se je k tabernaklju, da bi govoril z Bogom na prav tako resničen način, kot je govoril z nami', 'in ob tem si se počutil kakor postavljen med apostole in Gospodove učence, kot da bi bil eden od njih'.« ^[16] Ta način

zbliževanja s Svetim pismom je priporočal tudi pozneje. Velikokrat smo že o tem premišljevali:

»Svetujem ti, da se pri svoji molitvi postaviš v odlomke iz evangelija, kakor še ena oseba več. Najprej si zamisliš prizor ali skrivnost, ki ti bo služila, da se boš lahko zbral in premišljeval. Nato uporabiš razum za premišljevanje tistega delčka Učiteljevega življenja: njegovo razneženo srce, njegovo ponižnost, njegovo čistost, njegovo izpolnjevanje Očetove volje. Potem mu pripoveduj, kar se navadno tebi dogaja v teh rečeh, kako ti gre. Bodi pozoren, ker ti bo On morda hotel nekaj pokazati: pojavili se bodo tisti notranji vzgibi, tista zavedanja, tisti očitki.«^[17]

S tem nasvetom nam je odstiral neko skrivnost svoje duše. O tej drži približevanja Svetemu pismu je blaženi Álvaro del Portillo dejal: »Njegova domačnost z Gospodom, z

njegovo Materjo, sveto Marijo, s svetim Jožefom, s prvimi dvanajstimi učenci, z Marto, Marijo in Lazarjem, z Jožefom iz Arimateje in Nikodemom, z učencema iz Emavs, s svetimi ženami, je nekaj živega, posledica in rezultat neprekinjenega pogovora z njimi ter vključevanja, kot še ena oseba več, v prizore svetega evangelija.«^[18]_____

Veljavnost takšnega načina molitve je potrjeno z življenjem in naukom številnih svetnikov. Ravno ta pristop priporočajo različni papeži v zadnjem času, ko poudarjajo, kako pomembno je, da se prebiranja Evangelija lotimo v molitveni drži, ter svetujejo uporabo tako imenovane *lectio divina*. Gre za to, da se približamo Evangeliju brez naglice, umirjeno. Za začetek se lahko ob nekem evangeljskem odlomku zadržimo in pomislimo: »Kako je to bilo takrat?« ter vstopimo v prizor »kakor še ena oseba več«, pri

čemer si predstavljamo obraze tistih ljudi, Jezusovo obličje. Nato poskusimo razumeti pomen njegovih besed in se obenem zavedamo, da bo marsikdaj potrebna določena razlaga, saj gre za starodavno besedilo, izvirajoče iz kulture, ki je v neki meri drugačna od naše. Zato je koristno imeti pri roki izdajo Svetega pisma, ki je opremljena z dovolj opombami, ter si pomagati tudi z dobrimi knjigami o Evangeliju in Bibliji.

Potem besedilo ponovno preberemo in se vprašamo: »Gospod, kaj meni pomeni to besedilo? Kaj bi ti s tem sporočilom želel spremeniti v mojem življenju? Kaj me moti v tem besedilu? Zakaj me to ne zanima? – ali: Kaj mi je všeč? Kaj me podžiga v tej besedi? Kaj me privlači? Zakaj me privlači?«^[19] Morda nam bo na misel prišla kakšna oseba v naši bližini, morda se bomo spomnili, da moramo koga prositi odpuščanja ... Naposled

razmislimo: Kako se lahko s svojim življenjem *odzovem* na to, kar mi Jezus predlaga v tem besedilu? »Bodi pozoren, ker ti bo On morda hotel nekaj pokazati: pojavili se bodo tisti notranji vzgibi, tista zavedanja, tisti očitki.«^[20] Morda bo iz nas izvabil nekoliko ljubezni, željo po izročitvi, vedno pa nam bo dajal gotovost, da nas On spremlja. Ta kontemplacija Gospodovega življenja je za kristjana temeljnega pomena, saj »spodbuja v nas rast modrega gledanja na stvarnost po božje in v nas oblikuje 'Kristusov um' (1 Kor 2,16)«. ^[21]

Brez dvoma obstaja mnogo načinov za odnos z Jezusom preko Svetega pisma. Zato sv. Jožefmarija ljudem ni hotel ponujati neke metode, ampak je želel dajati le praktične nasvete, ki bi bili v pomoč pri meditaciji in kontemplaciji, dokler se molitev ne »izlije v notranje vzgibe: v dejanja ljubezni ali kesanja, v zahvalo,

prošnje, sklepe ..., kar so okusni sadovi resnične molitve«. ^[22]_____

Gospod nas čaka v tabernaklju

»Ko se približaš tabernaklju, se spomni, da te On ... pričakuje že dvajset stoletij.« ^[23]_____ Evharistija je gotovo prednosten *kraj* za srečevanje z Jezusom in krepitev prijateljstva z njim. To je tudi pot, po kateri je šel sv. Jožefmarija. Kadar je bil pred Najsvetejšim, se je njegova vera v Kristusovo živo navzočnost odražala v vsaki njegovi kretnji. Encarnita Ortega, ki ga je spoznala v štiridesetih letih, se je takole spominjala trenutka, ko je prvič, s kančkom radovednosti, poslušala njegovo meditacijo: »Njegova povsem naravna zbranost, njegov poklek pred tabernakljem in način, s katerim nam je osvetlil uvodno molitev na začetku meditacije, nas spodbujal k zavedanju, da je Gospod tam navzoč, da nas gleda in posluša.

Vse to je povzročilo, da sem nemudoma pozabila na svojo željo poslušati vélikega govornika.«
Namesto tega je v njeni notranjosti zavladala »potreba, da bi poslušala Boga in bila velikodušna do Njega«.
[24]

Enakih doživetij se spominjajo osebe, ki so ga videle darovati sveto mašo: »Očetov način obhajanja svete maše, iskren in s pozornostjo navdan ton, s katerim je brez najmanjše nenaravnosti izgovarjal različne molitve, njegovi pokleki in druge liturgične kretnje so name napravili živ vtis: Bog je bil tam resnično navzoč.«^[25] Ni šlo za izredne reči, marveč za način, kako je bil tam in kako se je gibal, za poudarke pri molitvah, za zbranost. Tudi mi lahko z Bogom ravnamo tako, če živimo v gotovosti, da je Kristus, »zaupni Prijatelj«, resnično navzoč v evharistiji. Ko je bilo v prvem študentskem domu Dela končno

mogoče shraniti Gospoda v tabernaklju, je oče tamkajšnje stanovalce spominjal, da je bil Bog tam »še en stanovalec več, in sicer najpomembnejši, zato je vsakega izmed njih spodbujal, naj mu nekaj časa dela družbo, naj ga s poklekom pozdravi ob prihodu in odhodu iz [študentskega doma] DYA ali pa naj se iz svoje spalnice v mislih odpravi pred tabernakelj.«^[26]

Če vanje polagamo svoje srce, postanejo te drobne pozornosti nekaj, kar izraža in istočasno krepi našo vero: ko ob pogledu na cerkev povzdignemo misel k Bogu, ko ga čez dan na kratko obiščemo, ko se pri maši trudimo za globino in zbranost, ko v domišljiji stopimo pred tabernakelj, da bi Gospoda pozdravili ali mu izročili svoje delo ... Drobne pozornosti, enake tistim, ki jih izkazujemo prijateljem, kadar se oglasimo pri njih ali jim čez dan pošljemo kakšno sporočilo.

Kristus, navzoč v ljudeh okoli nas

Zapoved ljubezni je razpoznavno znamenje tistih, ki hodijo za Kristusom. In to ni zgolj način življenja, temveč nekaj, kar se rodi iz vere v dejstvo, da je Jezus Kristus sam navzoč v ljudeh, ki nas obdajajo. Gre za nekaj globoko zakoreninjenega v Gospodovem nauku: ob različnih priložnostih nas spominja, da s skrbnostjo do pomoči potrebnih – potrebujejo pa nas vsi, vsakdo na svoj način – v resnici skrbimo za Njega samega.^[27] Zato je tako pomembno prepoznati »Kristusa, ki nam prihaja naproti v [naših] bratih in sestrah«. ^[28]

Sveti Jožefmarija si je prizadeval najti Kristusa na prvem mestu med najbolj pomoči potrebnimi. V začetku tridesetih let je mnogo ur posvetil obiskovanju pomoči potrebnih družin v madridskih predmestjih, negovanju bolnikov v

bolnišnicah in poučevanju verouka za revne otroke. Pozneje je čut za nujnost takšne pozornosti znal prenašati na mlade, ki so se zbliževali z Delom. Poleg tega so prav ti mladi doživljali očetovo – človeško in nadnaravno – ljubezen do njih. Francisco Botella se na primer spominja, kako ga je ob njunem prvem srečanju sprejel, »kakor da bi me poznal že od nekdej; še vedno imam v spominu njegov globoki pogled, ki se je dotaknil moje duše, in njegovo veselje, ki me je ganilo ter me navdalo z radostjo in mirom. Zdelo se mi je, da me pozna navznoter, istočasno pa je pri tem vladalo vzdušje naravnosti in preprostosti, da sem se počutil kot ob domačem ognjišču.«^[29] Še drugi izmed tistih mladih fantov, ki ni bil posebej čustvene narave, priznava: »Lepo skrbi za nas, celo bolj kot bi skrbele naše matere.«^[30]

Tako kot v bolnikih in ubogih je sv. Jožefmarija v tistih mladih fantih našel svojega Prijatelja. Leta pozneje »je svoje sinove, zbrane okoli njega, zamišljen spraševal: 'Otroci moji, veste, zakaj vas imam tako rad?' Nastala je tišina in oče je nadaljeval: 'Zato ker vidim v vas kipeti Kristusovo Kri.'«^[31] Jezus, njegov Prijatelj, ga je privedel do tega, da Ga je našel v ljudeh okoli sebe, zlasti v najbolj pomoči potrebnih. Tudi mi smo v povezanosti z evangelijem in z evharistijo »poklicani, da služimo križanemu Jezusu v vsaki na rob odrinjeni osebi, da se dotaknemo njegovega svetega telesa v človeku, ki je izključen, ki je lačen ali žejen, ki je gol, v ječi, bolan, brezposeln, preganjan, pribežnik, emigrant. Tam bomo našli svojega Boga, tam se bomo dotaknili Gospoda.«^[32]

Lucas Buch

[1] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 88.

[2] *Pot*, zgodovinsko-kritična izdaja, Rialp, Madrid 2004, opomba k točki 88.

[3] Sv. Jožefmarija, *Zasebni zapiski*, št. 1637. Prvi dan duhovnih vaj je bil 4. oktober 1932. Besedilo je bilo osnova za 2. točko knjige *Kovačnica*.

[4] *Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966*, št. 11, citirano v: Andrés Vázquez de Prada, *Ustanovitelj Opus Dei*, 1. knjiga, str. 280.

[5] Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, št. 169.

[6] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 422.

[7] Prim. prav tam, št. 244, 436.

[8] Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 495.

[9] Salvador Canals, *Ascética meditada*, Rialp, Madrid 2011.

[10] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 91.

[11] Sv. Avguštin, *Soliloquia* II, 1.1.

[12] Sv. Terezija Avilska, *Lastni življenjepis*, 8, 5.

[13] Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 738.

[14] Sv. Jožefmarija, *Dos meses de catequesis*, II, 651 (AGP, Biblioteca P04).

[15] Scott Hahn, *San Josemaría Escrivá, lector de la Sagrada Escritura*, v: *Romana*, 40 (2005).

[16] Francisco Botella, v: J. L. González Gullón, *DYA. La Academia y Residencia en la historia del Opus Dei (1933–1939)*, Madrid, Rialp 2016, str. 429.

[17] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 253.

[18] Bl. Álvaro del Portillo, *Uvod v Jezus prihaja mimo*.

[19] Frančišek, apost. spod. *Evangelii gaudium* (24. 11. 2013), št. 153.

[20] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 253.

[21] Benedikt XVI., apost. spod. *Verbum Domini*, (30. 10. 2010), št. 87.

[22] Javier Echevarría, *San Josemaría Escrivá, maestro de oración en la vida ordinaria*, Magnificat 2006.

[23] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 537.

[24] Andrés Vázquez de Prada, *Ustanovitelj Opus Dei*, 2. knjiga, str. 499.

[25] Prav tam, str. 365 (tako pričuje Francisco Ponz).

[26] *DYA. La Academia y Residencia ...*, str. 342.

[27] Prim. Mt 10,40; 25,40; Lk 10,16.

[28] Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, št. 111.

[29] *DYA. La Academia y Residencia ...*, str. 433.

[30] *DYA. La Academia y Residencia ...*, str. 443 (pričuje Juan Jiménez Vargas).

[31] Andrés Vázquez de Prada, *Ustanovitelj Opus Dei*, 3. knjiga, str. 364.

[32] Frančišek, *Križev pot na svetovnem dnevu mladih*, 29. 7. 2016.